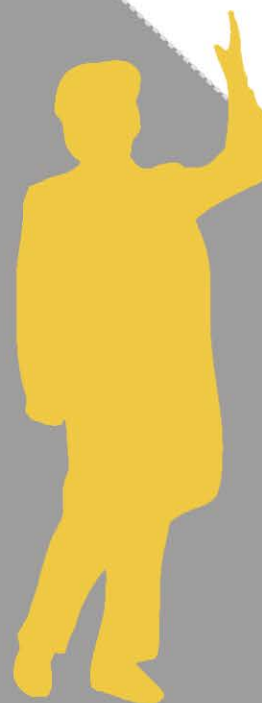

KUOPION KAUPUNKISEUDUN LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMA

LIKENNESTRATEGIA

Julkaisijan nimi
Osasto
Tiennimi 7
00897 Kaupunki

KUOPION KAUPUNKISEUDUN LIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMA

LIKENNESTRATEGIA

KUOPION KAUPUNKISEUDUN LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMA

LIIKENNESTRATEGIA

SISÄLTÖ

Alkusanat.....	5
1. Toimintaympäristö.....	6
2. Liikennejärjestelmän kehittämistavoitteet.....	9
3. Liikennestrategian painotukset ja kehittämistoimenpiteet.....	11
3.1. Liikennestrategian painotukset.....	11
3.2. Osapainotukset ja kehittämistoimenpiteet.....	11
4. Liikennestrategian toteutuksen vaikutukset.....	18
5. Rahoitus.....	24
6. Seuranta ja organisointi.....	25

ALKUSANAT

Kuopion kaupunkiseudun maankäytön ja liikenteen tasapainoisen ja vuorovaikutteisen kehittämisen varmistamiseksi myös tulevaisuudessa on alueelle laadittu vuoteen 2030 ulottuva liikennestrategia. Strategia on laadittu Kuopion kaupungin johdolla ja sen valmisteluun ovat osallistuneet kaikki liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta keskeiset tahot. Valmistelu on tapahtunut tiiviissä yhteistyössä kaupunkiseudun maakuntakaavatyön kanssa.

Laadittu liikennestrategia korostaa joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun merkitystä vaihtoehtoisena kulkumuotona henkilöautoliikenteelle. Tavaraliikenteessä on haettu vaihtoehtoisia kuljetusmuotoja maantiekuljetuksille. Strategiassa korostuvat myös elinkeinoelämän tarpeet, saavutettavuus, liikenneturvallisuus ja esteettömyys sekä Kuopion keskustan kehittäminen.

Liikennestrategian toteuttaminen edellyttää mittavan määrän kehittämistoimenpiteitä, joista useimpien toteutuksessa alueellinen yhteistyö on välttämätöntä. Toimenpiteiden toteutuksen varmistamiseksi onkin lähivuosien hankkeista laadittu aiesopimus ja pitemmälle aikavälille luotu seurantajärjestelmä.

TAVOITTEENA ON TEHOKAS, TURVALLINEN JA TASAPUOLINEN LIIKENNEJÄRJESTELMÄ.

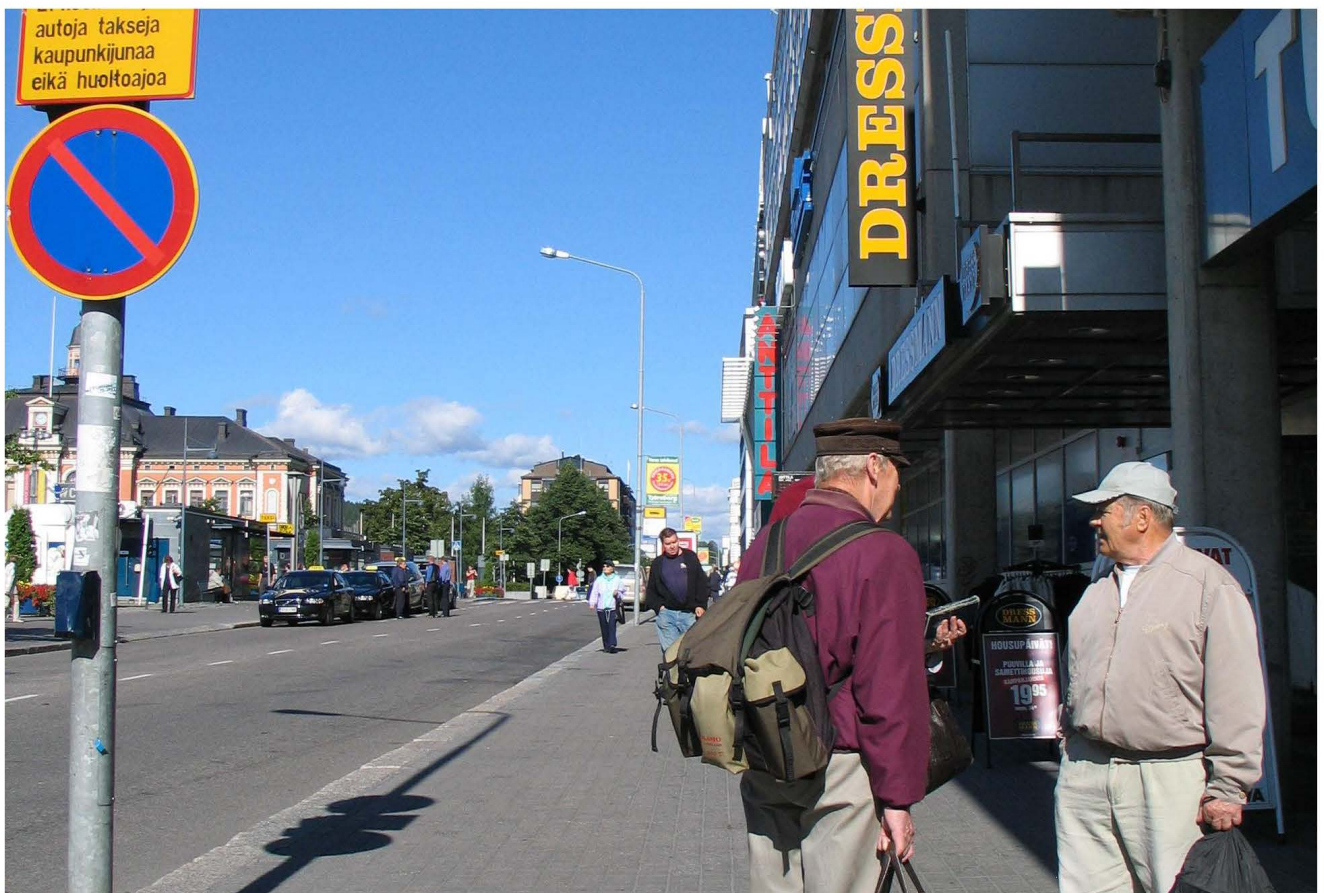
1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Maankäyttö

Kuopion kaupunkiseudulla, joka koostuu Kuopion kaupungista sekä Siilinjärven, Maaningan ja Karttulan kunnista, asuu yhteensä 117 000 asukasta. Kaupunkiseudun väestö on kasvanut vuoden 1980 jälkeen noin 17 %. Kuopion kaupunkiseudun maakuntakaavassa lähtökohtana on asukasluvun kasvu 20 prosentilla eli 140 000:een vuoteen 2030 mennessä. Samanaikaisesti väestö ikääntyy.

Maakuntakaavassa osoitetaan sekä täydennysrakentamista, että uusia laajentumisalueita, joista merkittävin on 14 000 asukkaan Saaristokaupunki.

Kuopion kaupunkiseudun väestönkasvu voi perustua vain seudulle syntyviin uusiin työpaikkoihin, joiden määrän oletetaan kasvavan nykyisestä noin 13 000:lla. Uusina kehittyvinä työpaikka-alueina esitetään erityisesti Pitkälahden yrityspuistoa sekä Sorsasalon-Toivalan-Vuorelan-lentokentän työpaikka-alueita.

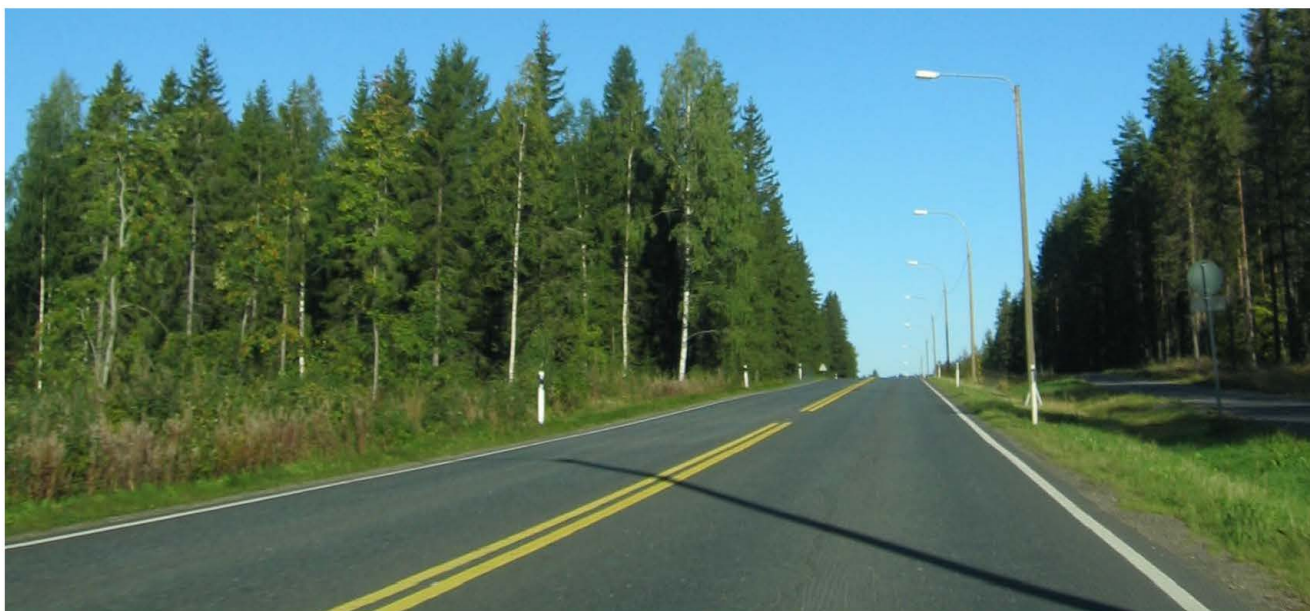
Nykyinen liikennejärjestelmä

Kuopion kaupunkiseudun henkilöliikenteessä on tieliikenteellä merkittävä rooli, sillä tieliikenteen osuus henkilökuljetussuoritteesta on noin 93%. Junayhteydet palvelevat lähinnä pitempimatkaista, muuhun Suomeen suuntautuvaa liikennettä. Päivittäistä lentoliikennettä on vain Helsingin suuntaan ja vesiliikenne on pääosin matkailuliikennettä.

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmä muodostuu Kuopion kaupungissa liikennöivästä paikallisliikenteestä, Kuopion ja Siilinjärven välisestä lähiliikenteestä, kauko- ja pikavuoroliikenteestä, kuntien sisäisestä pääosin koululaiskuljetuksia varten ostetusta liikenteestä sekä muuta joukkoliikennettä täydentävästä palveluliikenteestä, asiointitaksiliikenteestä sekä junaliikenteestä. Joukkoliikenteen osuus tie- ja katuverkolla tapahtuvasta henkilökuljetussuoritteesta on Kuopion lähiöiden, Petosen ja Siilinjärven keskustaajaman alueella merkittävä, mutta muutoin vähäisempi.

Kevyen liikenteen asema on merkittävin Kuopion rakennetulla kaupunkialueella, jossa mm. asiointimatkat ovat muuta kaupunkiseutua lyhyempiä. Koulumatkoista suuri osa tehdään kevyellä liikenteellä. Nykyistä Kuopion kaupunkiseudun liikennejärjestelmää ei ole kehitetty esteettömyyden näkökulmasta kokonaisuutena, siten esteettömiä reittejä ja matkaketjuja on vähän.

Myös tavaraliikenteessä tieliikenteellä on hallitseva rooli. Rautatieliikenteen osuus tavaraliikenteestä on kuitenkin merkittävä, noin 27 % ja sitä käyttävät erityisesti metsä- ja kemianteollisuus.

Lentoliikenteen rooli on tärkeä nopeissa pääkaupunkiseudulle suuntautuvissa yhteyksissä, mutta sen rooli tavaraliikenteessä kokonaisuutena on vähäinen (0,003 %).

Myös vesiliikenteen rooli tavaraliikenteessä erityisesti ympärivuotisen meriyhteyden ja puuttuvan linjaliikenteen johdosta on varsin vähäinen (noin 4 %, kuljetetaan pääasiassa metsäteollisuuden raaka-aineita). Jakeluliikenteessä Kuopio on Itä-Suomen keskus.

Liikenneturvallisuustilanne on Kuopion kaupunkiseudulla muun maan keskiarvoja paremmalla tasolla. Ympäristöongelmista keskeisimmät ovat liikenteen aiheuttama melu ja pohjavesiriskit.

Alueiden kehittäminen

Liikennejärjestelmän on tulevaisuudessa kyettävä vastaamaan mm. talous- ja teknologiakehityksen, elinkeino- ja aluerakenteen muutosten, väestön ikääntymisen, kansainvälistymisen sekä arvostusten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön laatiman alueiden kehittämissuunnitelman (vv. 2006 – 2009) mukaan on kevyen liikenteen olosuhteiden kehittäminen kaupunkiseuduilla keskeistä ja suurehkoilla kaupunkiseuduilla nousevat tärkeälle sijalle joukkoliikenteen toimintaedellytykset erityisesti työ- ja opiskelumatkaliikenteessä. Suunnitelman mukaan ongelmia tulee ennaltaehkäistä hyvällä maankäytön ja liikenteen yhteissuunnittelulla. Suurilla kaupunkiseuduilla korostuu liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen kuntien ja eri viranomaisten yhteistyönä toteuttaman liikenteenhallinnan avulla alueiden kehittämissuunnitelman mukaan tavoitteena on:

- Joukko- ja kevyen liikenteen osuuden kasvu
- Tieverkon ja kevyen liikenteen väylien kehittäminen siten, että ne mahdollistavat turvallisen kevyen liikenteen kehityksen, helposti saavutettavan, täsmällisen ja turvallisen joukkoliikenteen sekä kohtuullisesti sujuvan ja turvallisen henkilöautoliikenteen
- Joukkoliikenteellä tehtävän työmatkaliikenteen edistäminen
- Maankäytön ja liikenteen suunnittelun yhteensovittamisen paraneminen

2. LIIKENNEJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMISTAVOITTEET

Sidosryhmien välisen keskustelun perusteella on liikennejärjestelmän eri tavoitealueille asetettu seuraavat Kuopion kaupunkiseutua koskevat erityisen tärkeät kehittämistavoitteet:

Liikennejärjestelmän palvelutaso ja kustannukset

Ajoneuvoliikenteen toimivuus

Pääväylien toimivuuden turvaaminen painottaen elinkeinoelämän sijoittumis- ja kuljetustarpeita sekä alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeita siten, että liikenteen sujuvuusongelmat eivät lisäännä nykyisestä

Joukkoliikenteen palvelutaso

Joukkoliikenteen toimintaedellytysten ja olosuhteiden parantaminen erityisesti työ- ja opiskelumatkoilla

Kevyen liikenteen toimintaedellytykset

Pyöräilyn ja kävelyn toimintaedellytysten huomioon ottaminen maankäytön ja palveluverkon suunnittelussa sekä olosuhteiden parantaminen erityisesti työ- ja opiskelumatkoilla

Kulkumuotojen välinen yhteistyö ja työnjako

Joukkoliikenteen ja muiden liikennemuotojen välisen yhteistyön sekä toimivien matka- ja kuljetusketjujen edistäminen

Turvallisuus ja terveys

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuuden parantaminen valtakunnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi: tieliikenteessä kuolleiden määrän vähenee Kuopion seudulla korkeintaan viiteen vuonna 2015 ja kahteen vuonna 2030

Liikennemelu ja päästöt

Nykyisten liikennemelun haitta-alueiden vähentäminen ja uusien muodostumisen estäminen

Liikennejärjestelmäluonnoksessa em. tavoitteiden pohjalta asetettu Kuopion seudun liikennejärjestelmän kehittämisen vuoteen 2030 saakka ulottuva visio on seuraava:

Kuopion seudun liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteena on tehokas, turvallinen ja tasapuolinen liikennejärjestelmä, joka tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä, seudun vetovoimaisuutta sekä kestäväää kehitystä.

3. LIIKENNESTRATEGIAN PAINOTUKSET JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET

3.1 Liikennestrategian painotukset

Liikennestrategian ja aiesopimuksen valmistelussa on sovittu painotuksista, joihin seudun liikennejärjestelmän kehittämistä halutaan erityisesti suunnata. Painotukset ohjaavat toimenpiteiden ja kärkihankkeiden valintaa.

Laajan alueellisen keskustelun ohjaamana päädyttiin seuraavaan viiteen painotukseen:

A. Palvelutason turvaaminen opiskelu-, työ- ja asiointimatkoilla

B. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittäminen

C. Alueen ulkoisen ja sisäisen saavutettavuuden parantaminen

D. Liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden edistäminen

E. Elävä keskusta

Pääpainotuksille on muodostettu liikennejärjestelmän kehittämistavoitteiden asettelun (luku 2) mukaisesti strategiset osapainotukset ja niitä tukevat kehittämistoimenpiteet. Osapainotuksilla on pyritty korostamaan käyttäjänäkökulmaa ja kehittämistoimenpiteillä vaikuttamaan liikenne- ja kuljetustarpeeseen sekä kulkumuodon valintaan. Osa esitetyistä toimenpiteistä voidaan sisällyttää aiesopimukseen, mutta suuri osa on kokoluokaltaan ja aikajänteeltään sellaisia, että niiden toteutus etenee erillisten kehittämisohjelmien ja rahoituksen myötä.

3.2 Osapainotukset ja kehittämistoimenpiteet

A. Palvelutason turvaaminen opiskelu-, työ- ja asiointimatkoilla

Strategiset osapainotukset

- Tavoitteena joukko- ja kevytliikenteen suoriteosuuden kasvattaminen

- Haja-asutusalueiden kyläkeskusten ja taajamien väliset opiskelu- ja työmatkat
- Liikunta- ja toimintaesteisten ja ikääntyvien (yli 65 vuotta) asiointimatkat
- Kuntakeskusten väliset ja Kuopion sisäiset yhteydet

Kehittämistoimenpiteitä

Suunnittelu ja selvitykset

- Maakuntakaavan mukaisen joukkoliikennevyöhykkeen huomioiminen kaavoituksessa
- Joukkoliikenteen ja palveluverkon suunnittelun yhteensovittaminen
- Laaditaan selvitys siitä, miten seutukunnallista yhteistyötä ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia joukkoliikennepalvelujen kehittämisessä voidaan parantaa

Toiminnallinen parantaminen

- Joukkoliikenteen lipputuen ja -valikoiman monipuolistaminen
- Kutsujoukkoliikenteen kehittäminen
- Matkojen yhdistelykeskuksen toiminnan edelleen kehittäminen
- Seudullisen joukkoliikenneinformaatioryhmän perustaminen
- Pysäkki-informaatiojärjestelmien laajentaminen keskeisille pysäkeille
- Vuorotarjonnan parantaminen erityisesti naapurikuntien ja Kuopion välillä
- Suorien vuorojen tai sujuvien vaihtoyhteyksien lisääminen Savilahden alueelle

Toimintaympäristön parantaminen

- Joukkoliikenteen esteettömyyden kehittäminen, ml. kalusto ja yhteydet
- Siilinjärvi – Kuopio laatukäytävän toteutuksen loppuun saattaminen
- Kuopion matkakeskuksen toteuttaminen
- Pysäkki- ja terminaalipalvelujen sekä joukkoliikenteen solmukohtien kehittäminen keskeisillä reiteillä (kuntakeskusten joukkoliikenteen palvelupisteet, laadukkaat ”kyläterminaalit”, Vuorelan, Päivärannan ja Savilahden vaihtopysäkit)
- Kevyen liikenteen seutu- ja laaturaittien toteuttaminen

B. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittäminen kaupunkiseudulla

Strategiset osapainotukset

- Tavoitteena Kuopion kaupunkiseudun logistisen aseman kehittäminen sekä erityisesti kaupan, perustuotannon jatkojalosteiden, yhdyskunta- ja energiahuollon sekä vientikuljetusten tarpeisiin vastaaminen ja Kuopion kaupunkiseudun logistisen aseman kehittäminen.

- Päätie- ja Kuopion sisääntulo- ja terminaaliyhteyksien kehittäminen ensivaiheessa 5 - tien suunnassa (alueen ykkösasia). Tämän jälkeen valtatie 17 ja 9
- Jakeluliikenteen ja pysäköinnin kehittäminen Kuopion keskusta-alueella
- Vaihtoehtoisten kuljetusmuotojen tarjoaminen
- Logistisen yhteistyön ja verkostoitumisen parantaminen
- Kuljetustoimintojen kehittäminen maankäytön ja muun suunnittelun keinoin

Kehittämistoimenpiteitä

Suunnittelu ja selvitykset

- Liittymät ja lisäkaistat Kuopion seudulla ja teollisuusalueiden yhteydet, selvitys ja suunnitelma
- Parannusohjelman laatiminen koskien tavaraliikenteen kannalta ongelmallisten kohteiden poistamista
- Logistiikkatoiminnoille osoitettavan alueen/alueiden kehittäminen (selvitys)

Vaihtoehtoisten kuljetusmuotojen tarjoaminen

- Yhdistettyjen kuljetusten kehittäminen
- Siilinjärvi – Joensuu ratayhteyden sähköistys
- Kuopion ratapihan uusiminen
- Lentoaseman alueen kehittäminen, ml. Järvi-terminaali

Päätie- ja Kuopion sisääntulo- ja terminaaliyhteydet

- Valtatie 5, välin Päiväranta – Vuorela parantaminen rinnakkaistiejärjestelyineen
- Valtatien 5 eritasoliittymien parantaminen
- Terminaali- ja teollisuusalueiden yhteyksien ja viitoituksen parantaminen valtatielle 5
- Kumpusaaren yhteyden parantaminen
- Tavaraliikenteen telemaattisten palvelujen kehittäminen

Jakeluliikenteen kehittäminen

- Tavaraliikenteelle tärkeiden teiden ja katujen hoito ja ylläpito
- Perävaunujen pysäköintipaikkojen osoittaminen/rakentaminen Kuopion kaupunkiseudun taajamiin
- Jakeluliikenteen kehittäminen Kuopion keskusta-alueella

C. Alueen ulkoisen ja sisäisen saavutettavuuden parantaminen

Strategiset osapainotukset

- Tavoitteena tukea alueen elinkeino- ja yritystoiminnan kehittymistä sekä mahdollistaa asukkaiden sujuvat ja turvalliset yhteydet. Liikennejärjestelmässä korostuu hyvä kansallinen ja kansainvälinen saavutettavuus.
- Sujuvat ja korkeatasoiset tie-, raide- ja lentoliikenteen yhteydet
- Vesiliikenteen kehittäminen
- Kaukoliikenteen matkaketjujen kehittäminen

Kehittämistoimenpiteitä

Päätie- ja katuverkko

- Muuttuvan ohjausjärjestelmän laajentaminen 5 –tiellä
- Häiriöiden ja poikkeustilanteiden liikennehallinnan telematiikan kehittäminen
- Työmatkaliikenteen hallintajärjestelmän kehittäminen
- Saaristokadun toteuttaminen
- Valtatien 5 parantaminen; hankkeiden prioriteettijärjestyksenä Päiväranta – Vuorela, Leppävirta – Vehmasmäki ja Siilinjärvi – Pöljä.
- Kuopio – Joensuu yhteyden kehittäminen; ensisijaisena hankkeena väli Vuorela – Jännevirta ja pitkällä tähtäyksellä Vaajasalon uusi linjaus
- Jyväskylä – Kuopio yhteyden kehittäminen
- Valtatien 5 tason nosto Kajaaniin saakka
- Vanha 5 –tie välillä Siilinjärvi – Kuopio, liittymä- ja kevyen liikenteen järjestelyt
- Maantien 551 parantaminen välillä Haminalahti – Karttula
- Kantatien 77 parantaminen välillä Maaninka – Siilinjärvi

Raideliikenne

- Savonradan perusparannustöiden loppuun saattaminen ja radan parantaminen nopealle liikenteelle ensin Kuopioon ja sen jälkeen Iisalmeen ja Kajaaniin saakka

Lentoliikenne

- Liityntäliikenne-, pysäköinti- ja kevyen liikenteen järjestelyjen kehittäminen
- Lentoliikenteen yhteyksien lisääminen
- Vaihtoehtoisten reittien ja suorien kansainvälisten yhteyksien kehittäminen

Vesiliikenne

- Ympärivuotisen vesitiedeyhteyden aikaansaamisen edistäminen

Linja-autoliikenne

- Kaukoliikenteen matkaketjujen kehittäminen; laatukäytävät, vuorotarjonta, matkaketjut, liityntäyhteydet ja informaatiojärjestelmät

Kevyt liikenne

- Kevyen liikenteen seutuverkon täydentäminen - kiireellisimpinä kohteina yhteys lentoasemalle sekä yhteydet Karttulan ja Maaningan suuntaan

D. Liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden edistäminen

Strategiset osapainotukset

- Tavoitteena tarjota kaikille liikkujaryhmille mahdollisuuden saavuttaa peruspalvelut turvallisesti ja esteettömästi. Tieliikenteessä kuolleiden määrä vähenee Kuopion seudulla korkeintaan viiteen vuonna 2015 ja kahteen vuonna 2030.

- Kasvatus-, valistus- ja tiedotustoiminta on ensisijainen keino liikenneturvallisuuden parantamisen edistämiseksi Kuopion kaupunkiseudulla
- Esteettömyyden kytkeminen osaksi liikenneturvallisuus- ja muuta liikkumiseen liittyvää suunnittelua
- Lasten, ikääntyvien sekä liikunta- ja toimintaesteisten lähiliikkumisen edistäminen taajamissa
- Liikennekuolemien vähentäminen pääteillä

Kehittämistoimenpiteitä

Suunnittelu ja selvitykset

- Esteettömyyden huomioiminen suunnittelussa kaikilla hallinnon aloilla nykytilan kartoitus ja seuranta, kärkihankkeiden edistäminen, esteettömyyden lisääminen tavoitteeksi suunnittelussa, täsmäkohteiden ja pienten ylläpitokohteiden määrittely ja liittäminen alueurakoihin, koulutus)
- Laaditaan selvitys liikenneturvallisuustyön organisoinnista Kuopion kaupunkiseudulla; ml. liikenne- ja maankäytön suunnittelun yhteistyön kehittäminen
- Laaditaan selvitys taajamissa tapahtuvan lähiliikkumisen edistämistoimenpiteistä
- Kuntien esteettömyyssuunnitelmien laatiminen
- Esteettömyystarkistusten tekeminen (alueet/kohteet, suunnitelmat)

Kasvatus-, valistus- ja tiedotustoiminta

- Liikennekasvatusta, -valistusta ja -tiedotusta toteutetaan kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmissa esitetyillä toimenpiteillä
- Liikenneturvallisuustoimijan tehtävän kehittäminen ja vakiinnuttaminen

Toimintaympäristön parantaminen

- Matalalattiakaluston lisääminen – mm. Kuopio – Siilinjärvi laatukäytävä, lentoaseman yhteydet
- Kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmissa esitettyjen investointien sekä muiden pienten liikenneturvallisuusinvestointien toteuttaminen
- Siilinjärven, Karttulan ja Maaningan taajamaympäristöjen parantaminen
- Esteettömyyden kannalta erityisen tärkeiden väylähankkeiden toteuttaminen (erityisesti valtatie 5, Päiväranta – Vuorela, kevyen liikenteen yhteydet)
- Laaturaittien toteuttaminen – kiireellisimpänä kohteena Petosen laaturaitti
- Kuopion keskustan kevyen liikenteen reitistön parantaminen

Yksityiskohtaiset priorisoidut toimenpiteet kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien ja esteettömyyselvityksen mukaan.

E. Elävä keskusta

Strategiset osapainotukset

-Tavoitteena luoda Kuopioon koko Itä-Suomea palveleva toiminnoiltaan monipuolinen, viihtyisä ja elävä keskusta, joka on kaikilla kulkutavoilla hyvin saavutettavissa ja jossa ihmisten on miellyttävää, turvallista ja esteetöntä asua, yrittää, asioida, oleskella ja liikkua.

- Kuopion ydinkeskustan rauhoittaminen ajoneuvoliikenteeltä
- Keskustan saavutettavuuden edistäminen joukko- ja kevyellä liikenteellä
- Eri liikkumismuotojen sujuva yhdistely

Kehittämistoimenpiteitä

Kevyt liikenne

- Jalankululle kehitetään esteettömiä autoliikenteeltä rauhoitettuja alueita, katuja tai katuosuuksia
- Pyöräilyliikenteen olosuhteita parannetaan laajentamalla pyöräilyverkko riittävän tiheäksi ja yhtenäiseksi. Pyöräpysäköintiä lisätään
- Kevyen liikenteen viitoitusta kehitetään

Joukkoliikenne

- Joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä parannetaan nopeuttamalla matka-aikaa keskustassa ja parantamalla matkakeskusyhteyksiä

Autoliikenne

- Kaikkien keskustaan johtavien sisään tuloväylien sujuvuutta kehitetään. Uutena yhteytenä toteutetaan Pohjoinen sisään tulo Itkonniemen alueelle
- Keskustaan päättävä liikenne ohjataan pysäköintilaitoksiin, joihin liittyvää saavutettavuutta ja opastusta parannetaan
- Ydinkeskustan läpiajoliikennettä ja Rännikatujen autoliikennettä vähennetään

Huoltoliikenne

- Huoltokohteisiin järjestetään toimivat yhteydet
- Huoltoliikenteen alueellisia ja ajallisia häiriöitä rajoitetaan

4. LIIKENNESTRATEGIAN TOTEUTUKSEN VAIKUTUKSET

Liikennestrategian aikajänne ulottuu vuoteen 2030. Vaikutusten arvioinnissa on oletettu, että edellä luvussa 3 esitetyt kehittämistoimenpiteet on pääsääntöisesti toteutettu tai ainakin niiden toteutusta on edistetty. Mitä kauempana oletettu toteutus on, sitä todennäköisempää on, että odottamattomat ja vaikutuksiltaan merkittävät toimintaympäristön tai vaikkapa rahoituksen muutokset aiheuttavat arviointeihin epävarmuustekijöitä. Vaikutukset on arvioitu suhteessa nykytilaan ja liikennejärjestelmäluonnoksessa asetettuihin tavoitteisiin.

Liikennejärjestelmän palvelutaso

Henkilöliikenne

Huolimatta siitä, että joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun olosuhteita parannetaan merkittävästi koko kaupunkiseudulla, säilyy henkilöauto pääasiallisena liikkumisvälineenä. Joukkoliikenteen osuutta kyettäneen kuitenkin kasvattamaan keskustoihin (erityisesti Kuopion keskusta) suuntautuvilla sekä työmatka- ja opiskeluliikenteen kannalta merkittävillä reiteillä. Kaukoliikenteessä joukkoliikenteen kilpailukyky vahvistuu selvästi. Lisäksi Kuopion matkakeskuksen toteuttaminen tulee helpottamaan sujuvien matkaketjujen syntymistä kaukoliikenteen ja seudun sisäisen liikenteen välillä.

Jalankulku- ja pyöräilyolosuhteiden parantaminen Kuopion keskustassa, tärkeitä työmatka- ja opiskelureittejä tukeva seutuverkko, laaturaitit sekä panostus lähiliikkumisen olosuhteiden parantamiseen ja esteettömyyteen edistävät kevyen liikenteen suosion kasvua merkittävästi.

Ajoneuvoliikenteen sujuvuus taataan kaupunkiseudun keskeisellä väylällä, valtatiellä 5 ja sen liittymissä sekä kuntakeskuksiin johtavilla yhteyksillä. Pitemmällä tähtäimellä valtatie 17 oikaisu Vaajasalon kautta lyhentää Joensuun suunnan yhteyksiä ja varmistaa päätieverkon toimintavarmuuden kokonaisuutena. Kuopion sisääntuloväylien kehittäminen edistää sekä henkilöauto- että joukkoliikenteen sujuvuutta. Saaristokatu ja uusi Pohjoinen sisääntulo keventävät muun tie- ja katuverkon raskautusta.

Rautatieliikenteen kilpailukyky tulee kasvamaan kaupunkiseudun ulkopuolelle suuntautuvilla matkoilla nopeutuvien yhteyksien ja yhteystarjonnan monipuolistumisen myötä, mikä puolestaan luo mahdollisuudet liikennetarjonnan kasvattamiseen.

Lentoliikenteen asema tulee säilymään merkittävänä Helsinkiin ja ulkomaille suuntautuvassa liikenteessä. Lisäksi lentokenttä parannettuine terminaaleineen ja riittävän pitkine kiitoratoineen mahdollistaa liikenteen avaamisen kysynnän niin salliessa myös muihin kohteisiin.

Tavaraliikenne

Alueen sisäisten ja ulkoisten tieyhteyksien parantamisella sekä nopeiden junayhteyksien aikaansaamisella ja rataverkon kantavuuden parantamisella on huomattava myönteinen merkitys elinkeinoelämän kilpailukyvyille ja valtakunnallisen ja kansainvälisen aseman vahvistamiselle. Kaupunkiseudun sisäisillä toimenpiteillä parannetaan kuljetusten ennustettavuutta ja yhteyksien toimivuutta sekä luodaan samalla elinkeinoelämälle tärkeää, liikenteellisesti toimivaa kaupunkiseudun ydinaluetta.

Rautateitse tapahtuvien kuljetusten osuus tulee kasvamaan nykyisestä ainakin perustuotannon kuljetusten osalta nopeutuvien yhteyksien, parannettavan rataverkon ja suurempien akselipainojen myötä. Rautateiden merkitys korostuu entisestään, mikäli yhdistettyjen kuljetusten toiminta saadaan käyntiin.

Lento- ja vesiliikenteen osuus kuljetuksista on jatkossakin pieni, vaikkakin lentoliikenteessä korkean teknologian kuljetusten merkitys kasvaa. Vesiliikenteen osuuden kehitykseen vaikuttaa lähinnä se, saadaanko ympärivuotinen meritieyhteys Itämerelle aikaiseksi.

Erityisesti Kuopion sisääntuloväyliin ja keskusta-alueeseen suunnattavat toimenpiteet parantavat jakelu- ja huoltoliikenteen toimivuutta sekä vähentävät niistä aiheutuvia häiriöitä. Hoidon ja ylläpidon säilyttäminen päätieverkon osalta hyvällä tasolla ja muun tieverkon täsmähoidon edelleen kehittäminen erityisesti elinkeinoelämän kannalta tärkeillä tieosuuksilla turvaa ja parantaa myös tavaraliikenteen olosuhteita.

Huolimatta mittavistakin maantiekuljetuksille vaihtoehtoisista toimenpiteistä, tulee maantiekuljetusten osuus olemaan jatkossakin hallitseva niin kaupunkiseudun sisäisissä kuin kaupunkiseudun ulkopuolelle suuntautuvissa kuljetuksissa.

Yhteistyö

Alueen eri kuljetusmuotojen ja logististen palvelujen yhteistyö lisääntyy. Yhteistyön kehittäminen niin henkilö- kuin tavaraliikenteessä parantaa osaltaan liikenteen sujuvuutta ja taloudellisuutta. Lisäksi liikenteen ja maankäytön suunnittelun tiiviillä yhteistyöllä pystytään vaikuttamaan liikkumistarpeisiin ja koko kaupunkiseudun kehittymisen taloudellisuuteen ja ympäristöystävällisyyteen.

Turvallisuus ja terveys

Liikenneturvallisuus

Alueen kuntiin laadituissa liikenneturvallisuussuunnitelmissa esitetyillä kasvatus-, valistus- ja tiedotustoimenpiteillä kyetään vähitellen vaikuttamaan liikenneturvallisuuden arvostuksen lisääntymiseen sekä kansalaisten asenteisiin. Konkreettisia liikenneturvallisuuden parantumiseen liittyviä lukuja tästä on kuitenkin vaikea esittää.

Fyysisin toimenpitein liikenneturvallisuustilannetta parannetaan erityisesti pääteillä ja taajamissa eli alueilla, missä onnettomuuksia on tapahtunut eniten. Valtateiden kehittämishankkeet pienentävät vaikutusalueellaan erityisesti vakavien onnettomuuksien riskiä. Lisäksi taajamien kehittäminen sekä pienten liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteuttaminen vähentävät osaltaan onnettomuuksia.

Esitetyillä toimenpiteillä ei tulla kuitenkaan saavuttamaan kaupunkiseudulle valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti asetettuja vähentämistavoitteita. Tavoitteiden saavuttaminen tulee edellyttämään merkittäviä valtakunnallisen tason toimia, valvonnan lisäämistä sekä ajoneuvotekniikan kehittymistä, ym. teknologian kehittymisen tuomien mahdollisuuksien hyödyntämistä.

Terveys

Meluntorjuntahankkeet sisältyvät pääosin tienparantamishankkeisiin. Lisäksi uusien yhteyksien, kuten valtatie 17 Vaajasalon oikaisun sekä Saaristokadun toteuttaminen edellyttävät suojaustoimenpiteitä. Myös pääkatujen varsilla on suojaustarpeita. Esitetyt toimenpiteet vähentävät melulle altistuvien määriä hankkeiden vaikutusalueella tehokkaasti. Ilman suojaustoimenpiteitä erityisesti pääväylien varrella melualueella asuvien määrät kasvavat.

Liikenteen päästöihin vaikutetaan parhaiten strategisen maankäytön suunnittelun keinoilla. Muutosten tarkka ennustaminen ei liikennestrategiatyössä ole ollut mahdollista. Kokonaisuutena altistuvien määrän voidaan kuitenkin arvioida vähenevän.

Ympäristö

Luonnonvarojen säästeliästä käyttöä edistetään kehittämällä joukkoliikennettä, pyöräilyä ja jalankulkua. Luonnon monimuotoisuuden pirstoutuminen vältetään, koska liikenneväyliä kehitetään pääosin niiden nykyisissä maastokäytävissä. Teiden ja katujen parantamishankkeisiin sisältyvillä suojaustoimenpiteillä vähennetään pohjaveteen kohdistuvia haittoja ja turvataan kuntien vedenhankintaa. Kokonaisuutena pohja- ja pintavesille aiheutuvien riskien voidaan arvioida pysyvän nykyisellään, koska mm. vaarallisten aineiden kuljetusreitit pysyvät pääosin nykyisellään ja kaikkien uusien hankkeiden vaikutusalueille toteutetaan tarvittavat pohjavesisuojaukset.

Suuret siltahankkeet sekä osin uusien asuinalueiden käyttöönottojen vaatimien yhteyksien toteuttaminen tulevat aiheuttamaan paikallisesti merkittäviä muutoksia kaupunkiseudun maisemaan ja kulttuuriperintöön. Vaikutusten lieventämiseen tulee kiinnittää huomiota jatkosuunnittelussa.

Sosiaalinen kestävyys

Liikennejärjestelmä tarjoaa hyvät liikkumismahdollisuudet kaikilla liikennemuodoilla ja ihmisten mahdollisuudet päästä töihin ja saavuttaa haluamansa palvelut ja vapaa-ajan toiminnot paranevat.

Lasten, vanhusten ja muiden eri tavoin liikkumis- ja toimimisesteisten väestöryhmien liikkumismahdollisuudet paranevat erityisesti kutsujoukkoliikenteen, nykyistä esteettömämmän joukkoliikenteen ja taajamaympäristön avulla, mikä parantaa samalla kaikkien väestöryhmien liikkumismahdollisuuksia.

Palveluliikenteen ja kutsuhjauksen kehittäminen tarjoaa nykyistä tasapuolisemmat joukkoliikenteen peruspalvelut myös vähäisen kysynnän alueilla. Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteet paranevat uusien ja entistä laadukkaampien väylien sekä keskustojen liikenneympäristöjen parantamistoimien ansiosta. Lisäksi tiestön hoidon ja ylläpidon säilyttäminen vähintään nykyisellä tasolla turvaa liikkumismahdollisuuksia sekä haja-asutusalueilla että taajamissa.

Yhdyskunta- ja aluerakenteen kehittäminen

Kuopion keskustan kehittäminen parantaa keskustan houkuttelevuutta ja elinvoimaisuutta. Lisäksi sisääntuloväylien ja muiden pääkatujen kehittäminen sekä Saaristokadun toteuttaminen edistää viihtyisän ja liikenteellisesti toimivan valtakunnanosakeskuksen ydinalueen luomista.

Tehokkaan yhdyskunta- ja taajamarakenteen ja sitä eheyttävien liikenne ratkaisujen tukemisen lähtökohdan muodostaa maakuntakaavassa esitettyjen uusien asuin- ja työpaikka-alueiden sijoittuminen. Saaristokatu tulee merkittävästi tiivistämään aluerakennetta lyhentämällä yhteyksiä Saaristokaupungin alueelta Kuopion keskustaan. Valtatien 17 oikaisu mahdollistaa uuden, Kuopion palveluiden tuntumaan sijoittuvan Vaajasalon asuinalueen käyttöönoton ja tehostaa aluerakennetta liittämällä Vehmersalmen alueen tehokkaammin Kuopioon.

Ympäryskuntiin sijoittuvat uudet/kehitettävät asuinalueet eheyttävät osaltaan paikallista aluerakennetta ja tukevat nykyisten alueiden palvelutasojen säilyttämistä. Kokonaisuudessaan maakuntakaavassa esitetty nykyisten asuinalueiden huomattava täydennysrakentaminen on tärkeää paitsi kaupunkirakenteen tiivistämisen myös nykyisten yhteyksien hyödyntämisen ja lähiöiden palvelutasojen säilyttämisen kannalta.

5. RAHOITUS

Kuopion seudulla on kuntien ja valtion toimesta käytetty viime vuosina keskimäärin 18 miljoonaa euroa liikenneinfrastruktuurin hoitoon, ylläpitoon ja kehittämiseen. Lisäksi joukkoliikennepalvelujen ostoon ja kuljetuskustannuksiin on viime vuosina käytetty keskimäärin noin 6 miljoonaa euroa. Taso ei ole riittävä, sillä pelkästään liikennejärjestelmäluonnoksen toimenpideohjelmassa esitettyjen investointien toteuttaminen vaatisi yhteensä noin 450 miljoonan euron rahoituksen vuoteen 2030 mennessä. Liikennestrategian toteutus edellyttääkin, että rahoituksen tasoa pitää nostaa nykyisestä.

Tienpidon rahoituksen nostolle merkittävimpinä perusteina ovat erityisesti tieverkon kunnon ja liikennöitävyyden säilyttäminen sekä liikenneturvallisuuden parantaminen. Tieverkon päivittäisen hoidon ja kunnon ylläpito vie yleisten teiden perustienpidon rahoituksen lähes kokonaan. Liikenneolosuhteita parantaviin investointeihin ei jää rahaa juuri lainkaan. Pidemmällä tähtäimellä tieverkon ylläpidon, korvausinvestointien ja muiden perustienpidon investointien rahoitustasoa tulisi selvästi nostaa.

Kuopion kaupunkiseudun kilpailukyvyyn parantaminen ja liikennejärjestelmän kehittämiseksi asetettujen kehittämistavoitteiden toteutuminen edellyttävät nykyistä suurempia panostuksia koko liikenneverkon kehittämiseen.

6. SEURANTA JA ORGANISOINTI

Kuopion kaupunkiseudun liikennestrategiaa laadittaessa alueen liikennejärjestelmän kehittämiseksi on asetettu tavoitteet ja painotukset sekä osoitettu kehittämistoimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Liikennejärjestelmän kehittyminen haluttuun suuntaan edellyttää kaikkien osapuolten myötävaikutusta ja sitoutumista yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin, avointa suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmää sekä aktiivista liikennejärjestelmän tilan seuranta.

Liikennestrategian toteutumisen seurannasta ja koordinoinnista vastaa Kuopion kaupunkiseudun liikennestrategiaryhmä Kuopion kaupungin johdolla. Strategiaryhmä kokoontuu kahden vuoden välein käsittelemään mm. seuraavia asioita:

- Aiesopimuksen toteutuminen
- Merkittävät maankäytön hankkeet sekä liikenteen ja maankäytön vuorovaikutus
- Tiepiirin, muiden väylälaitosten ja kuntien keskeiset infrastruktuuria ja liikenteen hoitamista koskevat hankkeet
- Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten suunnittelutilanne ja rahoitus
- Lento-, juna- ja pikavuoroliikenteen palvelutaso ja tarjonnan kehitys
- Liikenneturvallisuustilanne ja -suunnitelmat
- Yhteydenpito sidosryhmiin ja liikennepalvelujen käyttäjiin
- Resurssointi, rahoitusosuudet ja hankkeiden käynnistäminen

KUOPION KAUPUNKISEUDUN LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMA

LIIKENNESTRATEGIA

